

PRIMICIÁS BESZÉD GYULAFEHÉRVÁRON¹

A liturgikus reform egyik törekvése, hogy minél szorosabb kapcsolatot teremtsen a szentmise és a mindennapi élet között. Hogy az élet minden fontosabb mozzanatát szentmisével szentelje meg és az egyes alkalmakra megfelelő miseszövegeket szerkesszen. Hogy azt halljuk és azt imádkozzuk a szentmisében, amire éppen szükségünk van.

Ha valamikor, úgy az újmisesnek külön miseszövege lesz, evangéliumul bizonyára Szent Lukács evangéliumából a csodálatos halfogás leírását fogják választani.

Az apostolok ott halásznak az éjszakában a Genezáreti tavon. De hiába próbálkoznak és fáradoznak, nincsen semmi eredmény. Beszáll az ő hajójukba Krisztus, és kiadja Szent Péternek a parancsot: *Evezz és mélyre és vessétek ki hálóitokat a halfogásra.* Szent Péter engedelmeskedik és az evangélium szerint *akkora tömeg halat fogtak, hogy hálójuk szakadozni kezdett.* Társaikat kell segítségül hívnia, és mindkét hajót színültig megtöltik hallal. Szent Péter megérzi az Isten jelenlétét és odaborul az Üdvözítő lábaihoz: *Uram, menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok.* És az Üdvözítő bátorítja: *Ne félj! Ezentúl emberhalász leszel!*

Az Úr Krisztus arra választotta ki őt és apostoltársait, hogy az Ő tanítását, evangéliumát hirdessék az egész világnak, és, hogy megnyerjék az embereket ennek az evangéliumi tanításnak. Nehéz, emberfeletti feladat ezeknek a szegény, tudatlan halászoknak a számára. És ezzel az eseménnyel Krisztus meg akarja tanítani őket: a maguk erejéből ezt sohasem fogják elérni, de ne féljenek. Ő velük lesz, s ha az Ő nevében fognak a munkához, az eredmény csodálatos lesz.

Kedves Testvérek! A papnak ugyanaz a feladata, mint az apostoloknak: hirdetni az evangéliumot az embereknek, megnyerni őket az evangéliumi tanításnak. Ahogyan a Zsinat a papokról szóló határozatában ezt kifejezi: A pap Jézus Krisztus szolgája a népek között az evangélium hirdetése által.

És ez a feladat ma, a 20. században sem könnyebb, mint az apostolok korában. Sőt, talán szabad azt mondani, hogy nehezebb. Mert abban az időben az emberekben még volt érzék és érdeklődés a

¹ Elhangzott 1968. április 22-én a gyulafehérvári székesegyházban

természetfeletti iránt. Ma azonban mintha máris valóra váltak volna az Üdvözítő szavai: *Mikor eljön az Emberfia, gondoljátok, talál-e hitet a földön (Lk 18, 8).*

‘Az egyik német teológus az istenbizonyításáról szóló könyvében megrázó képet fest arról, hogy a mai természettudományos gondolkozáshoz szokott embereknek milyen nehéz hinni. Nemcsak egyedül, magára hagyatva áll ebben a kérdésben. Az élet és a társadalom mélyen hallgat a hitről, mintha ez a kérdés nem is létezne. Vagy olyan kérdéseknek tekinti, amelynek alapja az értelem számára nem hozzáférhető, nem lehet azokat tudományosan bizonyítani. De hozzá van szokva, hogy csak az az igaz, amit mérni, képletekben kifejezni lehet. Hogyan tudjon elfogadni egy olyan valóságot, amelyet nem lehet a fizikai törvények alá vonni. A tudomány és a technika szédületes iramban halad előre, egyre többet fejt meg a létnek a titkaiból, egyre kevesebb marad a világon kívüli okok számára. Az ember könnyen bebeszéli magának, hogy a tudomány haladásával a hit, a vallás lassan eltűnik, nem lesz rá többet szükség.

Azután a Zsinat hozzányúlt kérdésekhez, amelyeket mindenki változhatatlannak tartott. Azt, aki nem tudja, hogy hol a határ a vallásban az Isteni kinyilatkoztatás és az emberi magyarázat, az isteni és egyházi törvények között, ezek a változások könnyen megzavarják. Ahogyan egy egyszerű asszony kifejezte az ő papja előtt: ha még a mise is változik, akkor mi az igaz?

Azt mondhatná valaki: nálunk hívő ember nem igen veti fel ezeket a kérdéseket. Akinek számára ezek a kérdések problémát okoznak, az már szakított az Egyházzal. Nálunk az emberek nagy része vallásos, legalább nagy ünnepeken mindenütt megtelnek a templomok, legfeljebb hanyagság van és közönyösség. Csakhogy, Kedves Testvéreim, a templomlátogatás még nem jelenti a hitet, nem jelenti az Istennel való belső kapcsolatot, hanem lehet csupa megszokás, tradíció. A faluban mindenki templomba jár, nagyjából mindenki elvégzi a húsvéti gyónását, tehát ő is megteszi. De talán sohasem tette fel magának a kérdést: miért hiszek én Istenben, miért vagyok én katolikus? Hogyan lehetne másképpen megmagyarázni, hogyha kikerül a falujából, ha más környezetbe kerül, ha egy előnyös házasságkötési alkalom kínálkozik, amely azonban ellenkezik az Isten és az Egyház törvényeivel, a vallásossága kártyavárként omlik össze. Egy vegyes vidéken, közömbös hívek között élő és dolgozó más egyházmegyei plébános mesélte

nekem, hogy évekkel ezelőtt egyik vallásosságáról híres székely faluból való hívek telepedtek le az ő városába. Már előre örült, hogy ezek meg fogják mutatni az ő híveinek mit jelent katolikusnak lenni. De szomorúan tapasztalta, hogy a jövevények még hanyagabbak lettek, mint az ő hívei.

Az élet csapásai és megpróbáltatásai sokszor még az igazán hívő ember hitét is próbára teszi. Az emberek azt várják, hogy Isten a vallásos embert segítse. Minden kérését teljesítse, minden bajtól oltalmazza. És ha éppen ellenkezőleg történik, akkor kétségbeesnek. Olyan megrázó annak a németországi rabbinak, Rubensteinnek a vallomása, aki a nemzetét ért megpróbáltatások hatása alatt veszítette el a hitét: „Nem tudok többé hinni atyáink Istenében. Mert ha volna, nem nézte volna, hogy annyi millió ártatlan ember elpusztuljon. A dolgok mögött nincsen egyéb, csak a szent semmi!”

Testvéreim! Ezeknek a fiatal embereknek felelni kell tudni mind-ezekre a kérdésekre, és minden kérdésre, amely a hívő ember lelkében felmerül. Hogyan tudjanak ők azzal a szerény tudással, amelyet mi közvetíteni tudunk a számukra, azokkal a szegényes jegyzetekkel, azzal a pár könyvvel, amellyel kimennek az életbe, felelni nehéz tudományos kérdésekre. Hogyan tudjanak a rájuk bízottak lelkében olyan sziklaszilárd hitet kialakítani, hogy azt semmiféle nehézség, semmiféle megpróbáltatás ne tudja összetörni. Hiszen őket is akárhányszor megkönyékezi a kétség és a bizonytalanság. Amikor ezeket végiggondolták és végiggondolják, belőlük is feltör Szent Péter vallomása: *Uram, menj el tőlem, mert én csak egy bűnös, egy tehetetlen, gyarló ember vagyok*, vagy a próféta szavai szerint: *én sem vagyok jobb, mint az én testvérem*.

De nekik is szól a krisztusi biztató szó: *ne félj, emberhalász leszel!* Nem a maguk ügyéről van szó, nem a maguk nevében mennek az emberek közé, ők a Nagy Király követői. *Krisztus követségében járunk!*

Az Egyház talán sohasem tett annyi erőfeszítést, hogy közelebb hozza az emberekhez a krisztusi tanítást, sohasem nézett szembe olyan nyíltan a kérdésekkel és nehézségekkel, mint ma. Felhasználja a szociológiát, statisztikát, segítségül hívja a világiakat, megkérdezi szakembereket. Erre is szükség van. De annak, aki ma az evangéliumot akarja hirdetni, elsősorban feltétlen és rendíthetetlen hitre van szüksége. Hogy higgyen a Krisztus segítségében.

Aki csak egy kicsit is belelapozott az evangéliumba, az észrevette, hogy Krisztus egyet kíván mindenkitől, aki segítségért hozzá fordul, hitet. Amikor elébe eresztik a szegény inaszakadtat, azt mondja neki: *bizzál fiam, megbocsáttatnak neked a te bűneid.*

Amikor egy apa hozza hozzá a gonosz lélektől megszállt fiát, és kéri, hogy segítsen rajtuk: *ha van valami lehetőség rá, szánj meg minket és segíts rajtunk.* Azt feleli nekik: *minden lehetséges annak, aki hisz.*

Mikor a kánaáni asszony közeledik hozzá és kéri, hogy gyógyítsa meg lányát, Krisztus először elutasító, de mikor az asszony nem hagyja magát elutasítani, azt mondja neki: *Ó, asszony nagy a te hited, legyen neked, ahogy kívánod.*

És arra tanítja apostolait: *ha csak akkor hitetek lesz is, mint a mustármag, s azt mondjátok a hegynek itt: menj innét amoda – átmegy, és semmi sem lesz számotokra lehetetlen.*

Ismerjük az evangéliumból azt a jelenetet, amikor Krisztus a tengeren járva közeledik a hajóban ülő apostolokhoz. Amikor felismerik, Szent Péter azt mondja neki: *Uram, ha te vagy, parancsold meg, hogy hozzád menjek a vízben.* Elindul, s amíg hite van, bátran halad előre. De mihelyt kételkedni kezd, kezd merülni. Krisztis figyelmezteti is: *te kicsinyhitű, miért kételkedtél?*

Ez a hit nem csupán az evangélium igazságának, a Krisztus isteni hatalmának az elfogadása. Ez a hit egy lelki magatartás: önmagunknak a kiszolgáltatása Isten kezébe. A vállalkozás, hogy mindig készségesen megtegyük azt, amit az Isten tőlünk kíván. Úgy ahogy a Boldogságos Szűz Mária tette, amikor az Isten kiválasztotta őt: *Íme az Úr szolgája vagyok, legyen nékem a te Igéd szerint.*

Ha fel tudják magukat küzdeni erre a hitre, minden nehézséget le fognak küzdeni. Hiszen Krisztus azt ígérte: *bizony, bizony mondom nektek: Aki Bennem hisz, ugyanazokat a tetteket fogja végbevinni, amiket én magam cselekszem, sőt nagyobbakat is fog tenni azoknál (Jn 14, 12).*

Kedves Testvéreim! Mi, akik itt összegyűltünk, hogy újmiséstestvéreink első szentmiséáldozatában részt vegyünk, s az ő első áldásukat vegyük mindnyájan, de különösen azok, akik közel állnak hozzánk, aggódó szeretettel vesszük őket körül. Aggódunk és imádkozunk, hogy az ő papi életük boldog, munkájuk pedig eredményes legyen. Láttuk, hogy az eredmény elsősorban attól függ, hogy milyen erős az

ő hitük. De az ő munkájuk eredményességéért mi is mindnyájan felelősek vagyunk. Nemcsak annyiban, hogy imádkoznunk kell értük, s hogy készséggel kell fogadnunk az ő tanításukat.

Imádkoznunk kell értük, hogy erős legyen a hitük, semmiféle nehézség, semmiféle csalódás ne kedvtelenítse el őket, s mindig meg tudják erősíteni az ő testvéreiket.

És készséges lélekkel kell fogadnunk az ő tanításukat. A pap is ember. Ő is az eredményt, a megértést várja az ő munkájában. Hány papnak veszett el nemcsak a munkakedve, de törött össze az egész papi lelkülete az emberek közönyösségén és rosszakaratán!

De ezen túlmenően felelősek vagyunk a mi testvéreinkért egész életünkkel.

Krisztus ma az ő Egyházában működik tovább és rendes módon Egyházán keresztül osztogatja az ő kegyelmeit. Az Egyház útján hívta meg ezeket a fiatal levitákat és az Egyház által segíti az ő munkájukat. Kegyelmének a mértéke attól is függ, hogy kikből, milyen emberekből áll ez az Egyház. Mennél tisztább és buzgóbb az Egyház élete, annál több benne a kegyelem.

Ha igaz az, hogy hívek vallásossága a pap egyéniségétől függ, az is igaz, hogy a pap élete és munkájának eredménye viszont a hívektől, az Egyház egész közösségétől. A mi bűneink, a mi megátalkodottságunk miatt vonja meg sokszor Isten tőlünk az ő kegyelmét. Az Üdvözítő az utolsó vacsorán az ő főpapi imádságában így imádkozott az ő apostolaiért: *érettük szentelem magam, hogy ők is szentek legyenek az igazságban (Jn 17, 19)*. És ezzel példát adott nekünk, hogy mi is a mi papjainkért szenteljük meg magunkat. Ismerek valakit, aki az oltár szolgálatára készült, de saját hibáján kívül nem juthatott el az oltárhoz. És most az ő falujában teljesen visszavonult életet folytat imádságban és alázatos munkában, hogy ezzel segítse a papok munkáját. És úgy gondolom, hogy ebben az elhatározásában nincsen egyedül. Vigyük magunkkal ezekből a lelki élményekben gazdag napokból azt az elhatározást, hogy a mi életünkkel segíteni akarjuk papjaink munkáját.

Te pedig Testvéreim, induljatok el a Krisztus követségében, úgy hogy az előkészület éveiben ki-kí közületek kialakította magában ezt az elhatározást, hogy teljes szívből szolgálja az Istent és a rábízott lelkeket. A ti küldetésetekben való hitetek mellé vigyetek magatokkal szeretetet is. Ahogyan Szent Pál tanít minket: *úgy vonzódtunk hozzátok, hogy nemcsak Isten evangéliumát, hanem életünket is nektek*

akartuk adni. Akármilyen elhagyatott vagy rideg helyre vezényel a Gondviselés, szeretettel közeledjete az emberekhez, akiket ott találtok, hiszen ők is a ti híveitek. Az emberek is olyanok, mint a gyermek, aki megérzi, hogy ki szereti őt, s vonzódik hozzá. Ha szeretettel leszte irántuk, ők is szeretni fognak titeket, s rajtatok keresztül könnyebb lesz az Istenhez való közeledésük.

Ahogy a szentelő Püspök kívánta reátok az ő áldásában – legyen áldott a ti papi életetek s legyen mindig kedves Isten előtt kedves a ti áldozatotok. Nemcsak a szentmiseáldozat, amit bemutatok, hanem egész életetek áldozata.

Menjete és az Úr békéje legyen mindig veletek. Ámen!